

Kronika • Current events in Polish oncology

Jubileusz 95-lecia Profesora Stefana Wesołowskiego

W sierpniu 2003 r. minęła 95 rocznica urodzin prof. dr hab. med. Stefana Wesołowskiego, nestora i współtwórcy polskiej urologii, wieloletniego konsultanta Instytutu Onkologii w Warszawie.

Prof. Stefan Wesołowski to nie tylko wybitny urolog, pionier wielu metod operacyjnych w urologii w naszym kraju, autor podręcznika i licznych ważkich prac naukowych, twórca szkoły, z której wywodzi się kilka pokoleń lekarzy (w tym grono profesorów). To także niezwykle barwna i niepospolita postać warszawskiego i polskiego świata lekarskiego ostatnich kilkadziesiąt lat.

Studia lekarskie na Uniwersytecie Józefa Piłsudskiego w Warszawie odbywał w latach 1927-33. Marzył co prawda wówczas o aktorstwie – jednak do Szkoły Dramatycznej Aleksandra Zelwerowicza nie dostał się. Pozostała mu natomiast pasja i niewątpliwy talent sceniczny: stworzył kabaret studencki – „Szopkę Medyczną” – i kierował nią przez kilka lat. Obok medyków występowali w niej studenci Szkoły Dramatycznej – wybitni później aktorzy, m.in.: Elżbieta Barszczewska, Henryk Borowski, Stefan Śródka. „Szopka” krążyła po kraju z przedstawieniem „Leczmy śmiechem”, zarabiając na budowę Domu Medyków – służącego do dziś studentom przy ul. Oczki.

Bliskie kontakty z teatrem przetrwały – przez kilkadziesiąt lat po wojnie Wesołowski nie opuścił żadnej znaczącej premiery, a jego mieszkanie było miejscem barwnych towarzyskich spotkań warszawskiej medycznej profesury i wybitnych ludzi teatru.

Do dziś Profesor bawi anegdotami i scenkami, recytuje i śpiewa, ożywia atmosferę spotkań towarzyskich. Nie stroni od autoironii. Opowiada z przymrużeniem oka np., co zdecydowało o wyborze przyszłej specjalności. Po ukończonych studiach nie mógł znaleźć pracy, sytuacja materialna stawała się dramatyczna, doskwierał mu głód (pochodził z niezamożnej rodziny i na pomoc nie mógł liczyć). Pewnego dnia jeden ze starszych kolegów zapytał:

– A nie chciałby pan pracować u Lilpopa?

– O nie, do fabryki nie pójde! – obruszył się Wesołowski (mając oczywiście na myśli zakłady znanego przemysłowca)

– Lilpop to ordynator urologii – wyjaśnił kolega

– A co to takiego urologia?

– Chory ma np. kamienie w pęcherzu, a urolog te kamienie wypłukuje – wyjaśniał mu cierpliwie starszy kolega – A pan wie, ile z takiego pęcherza można wypłukać...?

W latach okupacji Wesołowski pracował w Szpitalu Wolskim, u boku Leona Manteuffla. Była to nie tylko znakomita szkoła chirurgiczna, ale i ośrodek konspiracji. Prowadzono tajne nauczanie medycyny, ukrywano rannych żołnierzy podziemia. Wesołowski osobiście opiekował się ciężko rannymi podczas zamachu na szefa SS i policji Kutschere. Cudem uniknął masakry personelu szpitala w pierwszych dniach Powstania. Przez dowództwo AK dwukrotnie odznaczony został Krzyżem Walecznych. Po wojnie otrzymał też Honorową Odznakę batalionu „Parasol”, Warszawski Krzyż Powstańczy i „londyński” Krzyż Armii Krajowej.

W 1947 r. asystował Manteufflowi do pierwszej w Polsce pneumonektomii z powodu raka. Od 1954 r. kierował Kliniką Urologii AM. Tu po raz pierwszy wykonano w Polsce prostatektomię sp. Millina, operację popromienną przetoki pęcherzowo-pochwowej, operację Bolariego, częściowe wycięcie nerki gruźliczej jedynej, zastąpienie ubytku moczowodu odcinkiem jelita krętego, powiększenie małego gruźliczego pęcherza pętlą jelita krętego, operację przetoki cewkowo-odbytniczej, operację Brickera, uzupełnienie górnego odcinka moczowodu wyrostkiem robaczkowym.

Karykatura Stefana Wesolowskiego jako szefa teatralnej Szopki Medyków – rok 1933

Profesorem nadzwyczajnym został w 1954 r. Niepokorny wobec władz, za to niezawodny w niesieniu pomocy, nie tylko medycznej, dla środowiska byłych akowców – na nominację na profesora zwyczajnego czekał kolejne 22 lata. W jego mieszkaniu spotkać było można dowódcę Starówki w Powstaniu – płk. Jana Mazurkiewicza „Radosława”, legendarnego pilota RAF-u – płk. Stanisława Skalskiego, gen. Franciszka Skibińskiego z korpusu Maczka, asa wywiadu AK – kpt. Kazimierza Leskiego, szefa BIP-u Komendy Głównej AK i ostatniego dowódcę WiN – płk. Jana Rzepeckiego, „cichociemnego” lekarza Alfreda Paczkowskiego „Wanię” – bohatera akcji „Burza” i wielu, wielu innych.

Zapalony bibliofil, z zapałem przywoził z licznych wyjazdów na zjazdy i kongresy polską emigracyjną literaturę historyczną i wspomnieniową. Inna część księgozbioru to książki autorów, którzy stawali się w swoim czasie pacjentami Profesora – zaopatrzone w ich dedykacje. A do pacjentów tych (cóż – taka to specjalność) należały czołowe (męskie) pióra Rzeczypospolitej. Podobnie, jak doborowa reprezentacja członków Episkopatu oraz (z wiekiem coraz większy) krąg dygnitarzy rządzącej kom-

partii. Ci ostatni książek nie pisywali, mogli za to przysłużyć się w realizacji innej pasji Profesora – łowiectwa. I tak, Wesolowski – od lat zapalony myśliwy – zaczął polować w najlepszych łowiskach w kraju...

Jest członkiem-założycielem Polskiego Towarzystwa Urologicznego i European Association of Urology. Był m.in. prezesem PTU, redaktorem „Urologii Polskiej”, konsultantem krajowym przez 23 lata. Otrzymał doktorat *honoris causa* i członkostwo honorowe licznych towarzystw naukowych. Listę licznych odznaczeń wieńczy Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski.

Kiedyś dawno temu, podczas jednej z uroczystości zaśpiewano Profesorowi „Sto lat!”. On zaś – niespełniony talent sceniczny – porwał się z krzesła, wznosił ręce w teatralnym geście i zawołał do zebranych w udanym przerażeniu: „Nie kładźcie tamy miłosierdziu Bożemu!!!”.

Ad multos annos, Drogi Panie Profesorze!

Prof. dr hab. med. Edward Towpik
Centrum Onkologii – Instytut
im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie

Wybory do Rady Naukowej Centrum Onkologii – Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie

Odbyły się wybory do Rady Naukowej CO-I w kadencji 2003-2007. Ogólna liczba pracowników uprawnionych do głosowania wynosiła 3639, frekwencja (różna w dwóch kolejnych turach) wyniosła 63%. Wybory odbywały się osobno w Warszawie i w Oddziałach – gliwickim i krakowskim. Głosowano na kandydatów w trzech grupach: pracownicy CO-I posiadający tytuł lub stopień naukowy, kandydaci spoza CO-I z tytułem naukowym lub stopniem doktora habilitowanego i pracownicy CO-I badawczo-techniczni. Największe emocje towarzyszyły wyborom pierwszej z tych grup w Warszawie – do 11 miejsc kandydowało 9 profesorów, 16 doktorów habilitowanych i 22 doktorów.

Skład Rady Naukowej Centrum Onkologii w kadencji 2003-2007 jest następujący:

pracownicy Centrum Onkologii ze stopniem naukowym lub z tytułem naukowym

– Warszawa

prof. dr hab. med. Przemysław Janik
(Kierownik Zakładu Biologii Komórki)
doc. dr hab. med. Anna Nasierowska-Guttmejer
(Zakład Patologii)
prof. dr hab. med. Marek P. Nowacki
(Dyrektor)
doc. dr hab. med. Tadeusz Pieńkowski
(Kierownik Kliniki Nowotworów Piersi i Chirurgii Rekonstrukcyjnej)
prof. dr hab. med. Janusz Siedlecki
(Kierownik Zakładu Biologii Molekularnej)
dr n. med. Piotr Siedlecki
(Z-ca Dyrektora ds. Klinicznych)
doc. dr hab. med. Anna Skowrońska-Gardas
(Kierownik I Zakładu Radioterapii)
prof. dr hab. med. Jan Steffen
(Kierownik Zakładu Immunologii)
doc. dr hab. med. Małgorzata Tacikowska
(Zakład Radiodiagnostyki)
prof. dr hab. med. Edward Towpik
(Kierownik Oddziału Zabiegowego Kliniki Nowotworów Piersi i Chirurgii Rekonstrukcyjnej, Kierownik Redakcji Naukowej)
doc. dr hab. med. Jan Walewski
(Kierownik Oddziału Intensywnej Opieki Hemato-Onkologicznej Kliniki Nowotworów Układu Chłonnego)

– Kraków

doc. dr hab. med. Kazimierz Karolewski
(Klinika Ginekologii Onkologicznej)
doc. dr hab. med. Zbigniew Kojs
(Klinika Ginekologii Onkologicznej)

prof. dr hab. med. Marian Reinfuss
(Dyrektor Centrum Onkologii – Instytutu Oddział w Krakowie)
doc. dr hab. med. Krzysztof Urbański
(Kierownik Kliniki Ginekologii Onkologicznej)

– Gliwice

prof. dr hab. med. Barbara Jarzęb
(Kierownik Zakładu Medycyny Nuklearnej i Endokrynologii Onkologicznej)
prof. dr hab. med. Zdzisław Krawczyk
(Z-ca Dyrektora ds. Naukowych, Kierownik Zakładu Biologii Nowotworów)
prof. dr hab. med. Bogusław Maciejewski
(Dyrektor Centrum Onkologii – Instytutu Oddział w Gliwicach)
doc. dr hab. med. Rafał Suwiński
(Zakład Radioterapii)
doc. dr hab. n. biol. Piotr Widłak
(Zastępca Kierownika Zakładu Radioterapii Doświadczalnej i Klinicznej)

Osoby nie będące pracownikami Centrum Onkologii, posiadające tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego

prof. dr hab. med. Andrzej Borówka
(Kierownik Oddziału Urologii Centralnego Szpitala Kolejowego w Warszawie)
prof. dr hab. med. Zbigniew Czernicki
(Dyrektor Instytutu Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN w Warszawie)
prof. dr hab. med. Jacek Jassem
(Kierownik Kliniki Onkologii i Radioterapii AM w Gdańsku)
prof. dr hab. n. biol. Włodzimierz Krzyżosiak
(Kierownik Pracowni Genetyki Nowotworów Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu)
prof. dr hab. med. Andrzej Kulig
(Kierownik Zakładu Patomorfologii Klinicznej Centrum Zdrowia Matki Polki, Uniwersytet Medyczny w Łodzi)
prof. dr hab. med. Janusz Limon
(Kierownik Katedry i Zakładu Biologii i Genetyki AM w Gdańsku)
prof. dr hab. n. fiz. Jerzy Niewodniczański
(Prezes Państwowej Agencji Atomistyki, Wydział Fizyki i Techniki Jądrowej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie)
prof. dr hab. med. Bogdan Pruszyński
(Kierownik II Zakładu Rentgenodiagnostyki AM w Warszawie)
prof. dr hab. med. Czesław Radzikowski
(Zakład Immunologii Nowotworów Instytutu Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu)

prof. dr hab. med. Maciej Żylicz
(Kierownik Zakładu Biologii Molekularnej Międzynarodowego Instytutu Biologii Molekularnej i Komórkowej PAN)

Pracownicy badawczo-techniczni

– Warszawa

mgr biol. Magdalena Chechlińska
(Zakład Immunologii)

mgr chem. Jadwiga Kulik

(Zakład Biologii Molekularnej)

dr n. biol. Hanna Szymańska

(Zakład Genetyki i Hodowli Zwierząt Laboratoryjnych)

mgr fiz. Piotr Ulkowski

(Zakład Fizyki Medycznej)

lek. wet. Marek Woszczyński

(Zakład Genetyki i Hodowli Zwierząt Laboratoryjnych)

– Kraków

mgr Ewa Misiak

(Zakład Analitik i Biochemii Klinicznej)

mgr inż. Bogumił Polak

(Zakład Fizyki Medycznej)

Teresa Turuk-Nowak

(Psycholog – Zakład Radioterapii)

– Gliwice

mgr inż. Aleksandra Grządziel

(Zakład Planowania Radioterapii i Brachyterapii)

mgr inż. Anna Żytecka-Szymańska

(Zakład Biologii Molekularnej)

W dniu 12 listopada br. odbyło się inauguracyjne posiedzenie Rady. Przewodniczącym wybrany został ponownie, jednogłośnie, prof. Jan Steffen

Zastępcami Przewodniczącego Rady wybrano prof. Barbarę Jarzab i prof. Czesława Radzikowskiego. Sekretarzem została dr Jolanta Lissowska. Dokonano też wyboru przewodniczących i członków stałych komisji Rady.

Przewodniczącym Komisji ds. przewodów doktorskich został prof. Przemysław Janik, a jego zastępcą – prof. Zdzisław Krawczyk. Zgodnie z Regulaminem Rady, członkami tej komisji są wszyscy pracownicy CO-I z tytułem naukowym profesora lub stopniem doktora habilitowanego.

Przewodniczącą Komisji ds. kwalifikowania na stanowiska adiunkta i asystenta została prof. Barbara Jarzab, członkami – prof. Janusz Siedlecki i doc. Krzysztof Karolewski.

Przewodniczącym Komisji ds. okresowej oceny dorobku naukowego i technicznego pracowników został prof. Edward Towpik. Członkami tej Komisji wybrano: prof. Zbigniewa Czernickiego, prof. Przemysława Janika, prof. Barbarę Jarzab, prof. Andrzeja Kuliga, prof. Czesława Radzikowskiego, doc. Krzysztofa Karolewskiego, doc. Rafała Suwińskiego, doc. Małgorzatę Tacikowską, doc. Krzysztofa Urbańskiego, doc. Piotra Widłaka.

Sprawozdanie z posiedzenia Zarządu PTChO

Dnia 6 listopada 2003 r. w Poznaniu, w ramach międzynarodowej konferencji na temat "Współczesnych osiągnięć w onkologii", odbyło się kolejne posiedzenie Zarządu Głównego PTChO. Podsumowano na nim Zjazd w Kielcach i w głosowaniu przyjęto sprawozdanie finansowe. Ustalono termin Zjazdu w Płocku na 6-8 maja 2005 roku.

Następnie omówiono przygotowania do Zjazdu w Zakopanym 13-15 maja 2004 r. Ustalono szczegółowy program naukowy, skład Komitetu Naukowego i Komisji Konkursowej.

Kolejnymi punktami obrad była rola Towarzystwa w specjalizacjach, obsadach stanowisk oraz kontrakty z NFZ. Zastanawiano się również nad celowością powołania sekcji chirurgii onkologicznej raka gruczołu piersiowego.

Kolejne posiedzenie Zarządu ma się odbyć w końcu stycznia 2004.

Dr n. med. Jerzy Pietruszkiewicz
Sekretarz ZG PTCHO

Zmiana nazwy ośrodka w Bydgoszczy

Z dniem 1 października 2003 r. Regionalne Centrum Onkologii – Szpital im. prof. Franciszka Łukaszczyka w Bydgoszczy zmieniło nazwę na: Centrum Onkologii – Szpital im. prof. Franciszka Łukaszczyka w Bydgoszczy. Pozostałe dane Centrum nie ulegają zmianie.

Dr n. med. Zbigniew Pawłowicz
Dyrektor
Centrum Onkologii w Bydgoszczy